

केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय बांबू अभियान
(National Bamboo Mission)या योजनेची
सन २००८-२००९ मधील अंमलबजावणी
करण्यास मान्यता देणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग
शासन निर्णय, क्र.एसएलएफ-२००८/प्र.क्र. ११२/जल-१२
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.
दिनांक : १५ जानेवारी, २००९

संदर्भ :-

- १) सचिव,कृषि व सहकार विभाग, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र.२१-अ/२००६, हॉर्टिकल्चर, दिनांक १ नोव्हेंबर, २००६ व दिनांक १४ डिसेंबर, २००६.
- २) ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, शासन निर्णय क्र.एसएलएफ-२००८/प्र.क्र.०९/जल-१२, दिनांक १३ फेब्रुवारी, २००८.
- ३) ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, शासन निर्णय क्र.एसएलएफ-२००८/प्र.क्र.७६/जल-१२, दिनांक ३० जुलै, २००८.
- ४) संचालक, सामाजिक वर्नीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र.कक्ष-३/एनबीएम/प्र.क्र.१(१)/२५०९/सन ०८-०९, दिनांक २१/११/२००८.
- ५) केंद्रीय कृषि मंत्रालयाचे पत्र क्र.४४-१३/२००६-HORT/NBN/PT, दिनांक ४ जून, २००८ चे पत्र.

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाने देशातील वनक्षेत्र व वनेतर क्षेत्रात लागवड होणा-या बांबूच्या सर्वकष विकासासाठी राष्ट्रीय बांबू अभियान (National Bamboo Mission) धोरण जाहीर केले असून, केंद्रीय कृषि मंत्रालयामार्फत या योजनेची अंमलबजावणी १०० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजना म्हणून करण्यात येत आहे. राष्ट्रीय बांबू अभियान राबविण्यासाठी केंद्र शासनाने दिनांक १४ डिसेंबर, २००६ च्या पत्रान्वये "मार्गदर्शक सूचना" (Operational Guidelines) निर्गमित केल्या आहेत. राज्यात सदर योजना सन २००७-०८ पासून सुरु करण्यास वरील संदर्भ क्र.२ मधील दि.१३ फेब्रुवारी, २००८ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. तसेच सदर योजनेची राज्यात अंमलबजावणी करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार राज्यस्तरावर विविध समित्या स्थापन करण्यास देखील मान्यता देण्यात आली आहे. त्याप्रमाणे राज्यामध्ये केंद्रस्थ यंत्रणा म्हणून सामाजिक वर्नीकरण विभागामार्फत अभियानाची अंमलबजावणी करण्यात येत असून, राज्य मिशन संचालक, राष्ट्रीय बांबू मिशन म्हणून संचालक, सामाजिक वर्नीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे कार्यरत आहेत.

२. संदर्भाधिन दिनांक ४ जून, २००८ च्या पत्रानुसार केंद्र शासनाने राष्ट्रीय बांबू अभियानाची अंमलबजावणी सन २००८-२००९ मध्ये करण्यास प्रशासकिय व वित्तीय मान्यता दिली असून त्यानुसार या योजनेची अंमलबजावणी करण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

केंद्र शासनाने राष्ट्रीय बांबू अभियान (National Bamboo Mission) या १०० टक्के केंद्र पुरस्कृत योजनेची अंमलबजावणी सन २००७-२००८ पासून करण्यास संदर्भाधिन दिनांक १४ फेब्रुवारी, २००६ च्या पत्रान्वये मान्यता दिली आहे. केंद्र शासनाने विहित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार राष्ट्रीय बांबू अभियान कार्यक्रमाची अंमलबजावणी राज्यात सन २००७-२००८ पासून करण्याच्या संदर्भात दिनांक १३ फेब्रुवारी, २००८ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. २००७-२००८ मध्ये केंद्र शासनाने १०९.७८ लक्ष इतक्या निधीचा कार्यक्रम राबविण्यास मान्यता दिली व त्यानुसार सन २००७-२००८ मध्ये या योजनेची अंमलबजावणी करण्यात आली आहे.

२. उपरोक्त केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय बांबू अभियान कार्यक्रमाची सन २००८-२००९ मधील अंमलबजावणी करण्याकरीता केंद्रीय कृषी मंत्रालयाने संदर्भाधिन दिनांक ४ जून, २००८ च्या पत्रान्वये करीता एकूण ७०२.३६ लक्ष (एकूण सातशे दोन लाख छत्तीस हजार) इतक्या निधीचा कार्यक्रम राबविण्यास प्रशासकिय व वित्तीय मान्यता दिली आहे. या मान्यतेनुसार राष्ट्रीय बांबू मिशनचा अंमलबजावणी राज्यात सन २००८-२००९ मध्ये करण्यास प्रशासकिय व वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे.

३. सन २००८-२००९ मध्ये केंद्र शासनाने मंजूर केलेला आर्थिक व भौतिक कार्यक्रम सोबतच्या विवरणपत्र-१मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे आहे. केंद्र शासनाने मंजूर केलेल्या आर्थिक व भौतिक उद्दिष्टानुसार या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी राज्यात करण्यास संचालक, सामाजिक वर्नीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे तथा मिशन संचालक, बांबू विकास मिशन यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. सन २००८-२००९ सार्टी केंद्र शासनाने दिलेल्या मान्यतेनुसार कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्याकरीता संदर्भाधिन शासन निर्णय दिनांक १३ फेब्रुवारी, २००८ मध्ये नमूद केलेल्या अटी व शर्ती लागू रहातील. या योजनेची अंमलबजावणी करण्याकरीता आवश्यक सर्व मार्गदर्शक सूचना आर्थिक तथा भौतिक उद्दिष्टांचे वितरण संचालक, सामाजिक वर्नीकरण यांनी संबंधित यंत्रणांना तातडीने करावे व मंजूर केलेला कार्यक्रम विहित कालावधीत पूर्ण होईल याबाबत योग्य ती कार्यवाही करावी.

४. संदर्भाधिन शासन निर्णय दिनांक १३ फेब्रुवारी, २००८ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार केंद्र शासनामार्फत राष्ट्रीय बांबू अभियानाकरीता वितरीत होणारा निधी संचालक, सामाजिक वर्नीकरण यांच्या अधिनस्त असलेल्या राष्ट्रीय एकात्मिक पडीक जमिन यंत्रणा (मिवाडा) या संस्थेच्या बांबू मिशनसाठी सुरु केलेल्या स्वतंत्र खात्यात जमा करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. केंद्र शासनाने विहीत केलेले उद्दिष्ट पूर्ण करण्यासाठी या निधीचे वितरण संबंधीत यंत्रणांना करण्यास संचालक, सामाजिक वर्नीकरण यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे.

५. राष्ट्रीय बांबू अभियानांतर्गत केंद्र शासनाने विविध घटकांसाठी मंजूर केलेले आर्थिक मापदंड व प्रत्येक घटकासाठी पात्र व्यक्ती अथवा संस्था यांचा तपशिल परिशिष्ट-१ येथे दर्शविल्याप्रमाणे आहे.

६. संदर्भाधिन शासन निर्णय दिनांक १३ फेब्रुवारी, २००८ मध्ये मंजूर केलेल्या विविध समितींच्या बोर्डका विहित कालावधीत घेण्यात याब्यात व राष्ट्रीय बांबू अभियानांतर्गत द्वालेल्या प्रगतीचा अहवाल केंद्र शासनास तसेच राज्य शासनास वेळोवेळी संचालक, सामाजिक दर्नीकरण यांनी सादर करावा.

७. हा शासन निर्णय केंद्रिय कृषि मंत्रालय, नर्दी दिल्ली यांचे पत्र दिनांक ४ जून, २००८ नुसार दिलेल्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध असून त्याचा संगणक सांकेतांक क्र. २००९०११५१७४४४९०३ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(श्याम. र. चौधरी)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

मा.राज्यपालांचे सचिव,
मा.मुख्यमंत्र्यांचे सचिव,
मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव,
मा.मंत्री (जलसंधारण) यांचे खाजगी सचिव,
मा.राज्यमंत्री (जलसंधारण) यांचे खाजगी सचिव,
सर्व मा.मंत्री/ मा.राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
मुख्य सचिव यांचे सचिव
अपर मुख्य सचिव (वने),
प्रधान सचिव (कृषि व फलोत्पादन),
सचिव (जलसंधारण/रोहयो),
सचिव (ग्राम विकास),
सचिव (उद्योग),
सचिव (आर्द्धासी विकास विभाग),
सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
प्रधान मुख्य वन संरक्षक, नागपूर, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर,
सर्व विभागीय आयुक्त,
आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
संचालक, सामाजिक वर्नीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
संचालक, फलोत्पादन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
संचालक, खादी व ग्रामोद्योग मंडळ, मुंबई,
संचालक, उद्योग संचालनालय, मुंबई,
सह संचालक (प्रशासन), सामाजिक वर्नीकरण संचालनालय, पुणे,
सर्व जिल्हाधिकारी,
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
सर्व जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी,
सर्व सहसंचालक, सामाजिक वर्नीकरण वृत्त,
सर्व उपसंचालक, सामाजिक वर्नीकरण विभाग,
सर्व उप वनसंरक्षक, वन विभाग,
महालेखापाल (लेखा पराक्रमा), महाराष्ट्र - १ व २ मुंबई व नागपूर,
महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र - १ व २ मुंबई व नागपूर,
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
सर्व उप सचिव/अवर सचिव/ कार्यासन अधिकारी, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
नियड नस्ती/जल-१२.

**NATIONAL BAMBOO MISSION - MAHARASHTRA STATE
PHSICAL/FINANCIAL TARGET FOR 2008-2009**

(Rs. In lakhs)

S.No	Components	Target Proposed		
		Rate (Rs./Ha./N o.)	Physica l	Financial
1	Centralized Nurseries in Public Sector (in nos)	2.73	8	21.84
2	Kisan Nurseries in Private Sector (in nos)	0.065	8	0.52
3	Mahila Nurseries in Private Sector (in nos)	0.065	8	0.52
4	Maintenance of plantation during 2007-08 in Forest area (50%)	0.25	-	-
5	Maintenance of plantation during 2007-08 in Non Forest area (50%)	0.08	-	-
6	Certification of planting material (in nos))	PB	-	-
7	Plantation in Forest areas (in ha.)	0.25	2800	350.00 (50%)
8	Plantation in non-forest areas (in ha.)	0.08	2000	80.00 (50%)
9	Improvement of existing stock (in nos)	0.08	800	64.00
10	Training of farmers within States (in nos)	0.0152	320	4.86
11	Training of farmers outside States (in nos)	0.025	100	2.50
12	Training of field functionaties (in nos)	0.08	160	12.80
13	Demonstration of Technology (in nos)	0.10	10	1.00
14	Workshop/Seminars at State Level (in nos)	3.00	1	1.00
15	Workshop/Seminars at District Level (in nos)	1.00	25	25.00
16	Pest and Disease Management (in ha.)	0.002	100	0.20
17	Micro-Irrigation (in ha.)	0.20	-	-
18	Post Harvest Storage & Treatment Facilities (in nos)	PB	1	20.00
19	Participation in Domestic Trade Fairs (in nos)	PB	1	3.75
20	Participation in International Trade Fairs (in nos)	PB	-	-
21	Innovation Interventions (in nos)			
	(i) Bamboo Technology Developement Centre	PB	2	38.00
	(ii) Eco. Tourism Bamboo House		2	10.00
22	Colored Brochures and Leaflets	PB *	-	10.00
23	Evaluation and Monitoring	PB *	-	9.25
24	Bamboo Retail Markets near villages	PB *	2	8.00
25	Retail Outlets (Near metro/ metro)	PB *	1	10.00
26	Bamboo Bazaars (in nos)	-	-	6.75
27	Market Surveys	PB *	-	2.00
28	State Implementing Bodies including Computerization	PB *	-	8.00
	Sub- Total	-	-	691.99
29	Consultancy Services @ 1.5%	-	-	10.37
	TOTAL			702.36

*Approved Subject to Submission of detailed Proposals.

(शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, क्र.एसएलएफ-२००८/प्र.क्र. ११२/जल-१२,

दिनांक १५ जानेवारी, २००९, चे सहपत्र)

परिशिष्ट -१

राष्ट्रीय बांबू अभियान - मार्गदर्शक तत्वे

विविध घटकांसाठी आर्थिक सहाय्य संबंधी प्रमाणक

अ.क्र	घटक	अंदाजित रक्कम	आर्थिक सहाय्य संबंधी स्वरूप	पात्र व्यक्ती/संस्था इ.
अ	संशोधन आणि विकास संशोधन काम :			
१	अ) कापणी व कायमस्वरूपी उत्पन्न ब) बांबू कृषि- वानिकी नवीन तंत्रज्ञानाचा विकास क) बांबूशी निगडीत जीवनमान	प्रकल्पाधारित प्रकल्पाधारित प्रकल्पाधारित	१००% १००% १००%	सार्वजनिक व खाजगी संस्था सार्वजनिक व खाजगी संस्था सार्वजनिक व खाजगी संस्था
ब	रोपवनांचा विकास			
१	रोपेनिर्मिती (वनक्षेत्रासाठी)			
	अ) मध्यवर्ती रोपवाटिका			
	i) सार्वजनिक क्षेत्र (०.२५ हे.) ५०,००० रोपे प्रति वर्ष प्रति घटक	रु.२.७३ लाख	१००% (जास्तीत जास्त २.७३ लाख)	वनविभाग, वनविकास महामंडळ
	ii) खाजगी क्षेत्र (०.२५ हे.) ५०,००० रोपे प्रति वर्ष प्रति घटक	रु.२.७३ लाख	२५% (जास्तीत जास्त रु.६८,०००/-)	उपयोग कर्ते उद्योग, संशोधन संस्था, विद्यापीठ व अशासकीय संस्था
	ब) खाजगी क्षेत्रातील रोपवाटिका			
	i) किसान रोपवाटिका (०.१० हे.) १०,००० रोपे प्रति वर्ष प्रति घटक	रु.२६,०००/- प्रति युनिट	२५% (जास्तीत जास्त रु.६,५००/-)	वैयक्तिक, समूह, अशासकीय संस्था, स्वयंसहायता गट
	ii) महिला रोपवाटिका (०.१० हे.) ५००० रोपे प्रति वर्ष प्रति घटक	रु.२६,०००/- प्रति युनिट	२५% (जास्तीत जास्त रु.६,५००/-)	वैयक्तिक, समूह, अशासकीय संस्था, स्वयंसहायता गट
२	रोपेनिर्मिती (वनेतर क्षेत्र)			
	अ) मध्यवर्ती रोपवाटिका			
	i) सार्वजनिक क्षेत्र (०.२५ हे.) ५०,००० रोपे प्रति वर्ष प्रति घटक	रु.२.७३ लाख	१००% (जास्तीत जास्त २.७३ लाख)	सामाजिक वनीकरण, कृषि विभाग
	ii) खाजगी क्षेत्र (०.२५ हे.) ५०,००० रोपे प्रति वर्ष प्रति घटक	रु.२.७३ लाख	२५% (जास्तीत जास्त रु.६८,०००/-)	उपयोग कर्ते उद्योग, संशोधन संस्था, विद्यापीठ व शासकीय संस्था
	ब) खाजगी क्षेत्रातील रोपवाटिका			
	i) किसान रोपवाटिका (०.१० हे.) ५०,००० रोपे प्रति वर्ष प्रति घटक	रु.२६,०००/- प्रति युनिट	२५% (जास्तीत जास्त रु.६,५००/-)	वैयक्तिक, समूह, अशासकीय संस्था, स्वयंसहायता गट
	ii) महिला रोपवाटिका (०.१० हे.) ५००० रोपे प्रति वर्ष प्रति घटक	रु.२६,०००/- प्रति युनिट	२५% (जास्तीत जास्त रु.६,५००/-)	वैयक्तिक, समूह, अशासकीय संस्था, स्वयंसहायता गट

३	रोपांचे प्रमाणिकरण	प्रकल्पाधारित	१००%	विनिर्दिष्ट ठिकाणी असलेल्या राज्यातील सार्वजनिक व खाजगी क्षेत्रातील संस्था
४	अ) सार्वजनिक क्षेत्रातील ऊती संवर्धन घटक	रु.२१.०० लाख	१००% (जास्तीत जास्त २१ लाख)	शासन, सार्वजनिक संस्था
	ब) खाजगी क्षेत्रातील ऊती संवर्धन घटक	रु.२१.०० लाख	५०% (जास्तीत जास्त रु.१०,५० लाख)	वैयक्तिक, अशासकीय संस्था
५	लागवड क्षेत्रामध्ये वाढ करणे			
	अ) वनक्षेत्र	रु.२५,०००/- प्रति हेक्टर	१००% (दोन समान हप्त्यात)	वन विभाग
	ब) वनेतर क्षेत्र	रु.१६,०००/- प्रति हेक्टर	५०% (दोन समान हप्त्यात, प्रति लाभार्थी ४ हेक्टर)	विशेषकरून अल्प व सिमांतिक भूधारक / अनुसूचित जाती/ अनुसूचित जमातीचे शेतकरी
६	रोपवनाची सुधारणा करणे	रु.८,०००/- प्रति हेक्टर	१००% (वनेतर क्षेत्रासाठी प्रति लाभार्थी कमाल २ हेक्टर)	शासन, सार्वजनिक संस्था, शेतकरी, अशासकीय संस्था
७	तंत्रज्ञान हस्तांतरण व मानव संसाधन विकास			
	अ) शेतकरी/उपक्रम परिचालक यांचे प्रशिक्षण	प्रकल्पाधारित	राज्यांतर्गत रु.१५२०/- व राज्याबाहेर रु.२५००/- प्रति प्रशिक्षणार्थी, ७ दिवस	शासन, सार्वजनिक संस्था, शेतकरी, अशासकीय संस्था
	ब) क्षेत्रिय कर्मचा-यांसाठी प्रशिक्षण	प्रकल्पाधारित	रु.८०००/- प्रति प्रशिक्षणार्थी, ७ दिवसांसाठी	शासन, सार्वजनिक संस्था, शेतकरी, अशासकीय संस्था
	क) रोपवन तंत्रज्ञानाचे प्रात्यक्षिक	प्रकल्पाधारित	५०% (जास्तीत जास्त रु.१०,०००/- प्रति हेक्टर, जास्तीत जास्त ०.५० हे. प्रति लाभार्थी)	शेतकरी, सार्वजनिक संस्था
	ड) कार्यशाळा/ चर्चासित्र/ प्रशिक्षण			
	i) आंतरराष्ट्रीय स्तर	प्रकल्पाधारित	१००% (जास्तीत जास्त रु.४० लाख)	शासन, सार्वजनिक संस्था
	ii) राष्ट्रीय स्तर	प्रकल्पाधारित	१००% (जास्तीत जास्त रु.५ लाख, दोन दिवस)	शासन, सार्वजनिक संस्था
	iii) राज्य स्तर	प्रकल्पाधारित	१००% (जास्तीत जास्त रु.३ लाख, दोन दिवस)	शासन, सार्वजनिक संस्था

	iv)जिल्हा स्तर	प्रकल्पाधारित	१००% (जास्तीत जास्त रु.१ लाख, दोन दिवस)	शासन, सार्वजनिक संस्था
८	रोपवनातील कीड व रोग निवारणाचे व्यवस्थापन	रु.४००/- प्रति हेक्टर	५०% (जास्तीत जास्त रु.२००/- प्रति हे. प्रति लाभार्थी, २हे. वनेतर क्षेत्र)	शासन, सार्वजनिक संस्था, शेतकरी, अशासकीय संस्था
९	नाविन्यपूर्ण कामे	प्रकल्पाधारित	१००%	शासन, सार्वजनिक संस्था, अशासकीय संस्था
१०	कापणीनंतर साठवणूक आणि प्रक्रिया संबंधी सुविधा निर्माण करणे	प्रकल्पाधारित	१००% (जास्तीत जास्त रु.२०लाख प्रति घटक)	शासन, सार्वजनिक संस्था, अशासकीय संस्था
११	लघुसिंचन सुविधा	रु.४०,०००/- प्रति हेक्टर	५०% (जास्तीत जास्त रु.२०,००० प्रति हे., ४ हे.प्रति लाभार्थी)	शेतकरी
क	हस्तकला विपणन व निर्यात			
१	बांबूची घाऊक व किरकोळ विक्रीची बाजारपेठ			
	अ) गावालगत बांबूची घाऊक व किरकोळ विक्रीची बाजारपेठ	रु.१६ लाख प्रति घटक	१. सर्वसाधारण क्षेत्र - २५% (जास्तीत जास्त रु.४ लाख प्रति घटक) २.डॉगराळ/आदिवासी क्षेत्र ३३.३३% (जास्तीत जास्त रु.५.३३ लाख प्रति घटक)	स्थानिक समाज, राज्य शासनावरोबर भागीदारी, State Marketing Board, इतर संस्था
	ब) बांबू बऱ्हार	रु.२७ लाख प्रति घटक	१. सर्वसाधारण क्षेत्र - २५% (जास्तीत जास्त रु.६.७५ लाख प्रति घटक) २.डॉगराळ/आदिवासी क्षेत्र ३३.३३% (जास्तीत जास्त रु.९ लाख प्रति घटक)	स्थानिक समाज, राज्य शासनावरोबर भागीदारी, State Marketing Board, इतर संस्था
	क) नाविन्यपूर्ण कामे	प्रकल्पाधारित	१००%	-
२	देशांतर्गत व्यापारासंबंधी जत्रांमध्ये (Fair) सहभाग	प्रकल्पाधारित रु.५ लाख प्रत्येक प्रसंगी	७५% (जास्तीत जास्त रु.३.७५लाख प्रति प्रसंगी,दोन दिवसांसाठी)	राज्यस्तरावरुन सहभागीची निवड
३	आंतरराष्ट्रीय स्तरावर व्यापारासंबंधी जत्रांमध्ये (Fair) सहभाग	प्रकल्पाधारित रु.१० लाख प्रत्येक प्रसंगी	७५% (जास्तीत जास्त रु.७.५०लाख प्रति प्रसंगी, पाच दिवसांसाठी)	देशांतर्गत जत्रांमध्ये सहभागी झालेल्यांपैकी प्रत्येक राज्यनिहाय उपक्रम परिचालकांची निवड

४	बाजार क्षेत्राचे सर्वेक्षण	प्रकल्पाधारित	१००%	सुयोग्य अभिकरण
५	संनियंत्रण पद्धतीचे कार्यान्वयन			
६	राष्ट्रीय बांबू घटक			
	अ) मूल्यांकन व संनियंत्रण	प्रकल्पाधारित	१००%	BDA/FDA मार्फत अंतर्गत मूल्यांकन, व्यवस्थांमार्फत स्वतंत्ररित्या
	ब) बांबू तांत्रिक सहाय्यक गट	प्रकल्पाधारित	१००%	विनिर्दिष्ट कालावधी व नियुक्त कार्यासाठी सल्लासेवा
	क) रंगीत घडीपत्रिका व पत्रके	प्रकल्पाधारित	१००%	--
	ड) इलेक्ट्रॉनिक/दृकश्राव्य माध्यम/ वर्तमानपत्रे यांचे आधारे उन्नतीकामी मोहिम	प्रकल्पाधारित	१००%	--
	इ) पायाभूत माहिती निर्मिती आणि व्यवस्थापन (माहिती, वेब बेस डाटाबेस)	प्रकल्पाधारित	१००%	--
२	राज्यस्तरीय कार्यान्वयन संस्थांमार्फत प्रकल्प अहवाल तयार करणे, सल्लासेवा	प्रकल्पाधारित	एकूण प्रकल्प रकमेच्या १.५% पर्यंत	--